

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Şırnak ili Uludere ilçesinde 12 yıl önce gerçekleşen ve 34 yurttaşın hayatını kaybettiği katliamın meydana geliş şeklinin aydınlatılması, fail ve sorumluların tespiti ile haklarında etkin hukuki sürecin yürütülmemesi nedeniyle doğan cezasızlık halinin sona ermesi, hayatını kaybedenlerin yakınları ve yaralananların mağduriyet durumlarının ortadan kaldırılması amacı ile Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. 26.12.2023

Dilan KUNTAYAN
Şanlıurfa Vekili

Türkiye-Irak sınır bölgesinde yer alan Şırnak Uludere ilçesine bağlı Ortasu (Roboski) Köyü'nde 28.12.2011 yılında Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı 2 F-16 tipi savaş uçağı tarafından bombalanarak hayatını kaybeden 19'u çocuk 34 sivilin katledilmelerinin ardından geçen 12 yıllık sürede, yaşananlara dair siyasi ve hukuki hiçbir aydınlatıcı adım atılmamış, fail ve sorumlular tespit edilmemiş, yargılanmamış ve hakikatler ortaya çıkartılmamıştır.

Roboski' de yapılan katliamın kendisi ve sonrasında yaşananlar, 90'lı yıllarda Kürt sivillere yönelik devlet şiddetini anımsatan ve aynı şekilde cezasızlık politikalarıyla sonuçlanan bir insanlık suçudur. Hava saldırısından sağ kurtulanlar, yaralılar ve hayatını kaybedenlerin ailelerinin aradan geçen yıllara rağmen adalet talebi karşılanmamıştır. Siyasi, hukuki ve askeri boyutları olan katliam toplumsal bir hakikat ve adalet krizi olarak hâlâ güncelliğini korumaktadır.

2011 yılında, çeşitli partilerden milletvekillerinin vermiş oldukları ayrı ayrı önergeler ve TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na yaptıkları başvurular neticesinde, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu bünyesinde Uludere Alt Komisyonu kurulmuş ve 5 Ocak 2012 tarihinde yapılan ilk toplantıyla çalışmalarına başlamıştır. Siyasi partilerden temsilcilerin bulunduğu komisyon sürecinde çalışmalar, komisyon üyeleri dahil pek çok kişi tarafından eleştirilmiş, raporun yayınlanması 14 ay boyunca bekletilmiştir. Rapor için Roboskili Aileler başta olmak üzere her kesimden defalarca çağrı yapılmış, dönemin Meclis Başkanı Cemil Çiçek'in komisyon başkanına "Raporlar basına sızmasın" şeklinde talimatlar vermesi ve Komisyon Başkanı AKP'li İhsan Şener'in "Rapor çoğaltılmayacak, dağıtılmayacak, sadece okunacak" ifadelerini kullanması dikkat çekmiştir.

7 Mart 2013 tarihli kapalı ve gizli yapılan komisyon toplantısından 3 muhalefet oyuna karşı 4 AKP'li üyenin kabul oyuyla kabul edilen rapor, kabulden 3 hafta sonra 22 Mart 2013 tarihinde açıklanmıştır. Açıklanan raporda katliamın öncesi ve gerçekleşmesine dair pek çok husus bilinçli olarak karanlıkta bırakılmış ve deyim yerindeyse "dağ fare doğurmuştur."

Raporda özetle; 34 kişinin hayatını kaybettiği 2 farklı hava bombardımanı ile gerçekleşen katliamın "kasıtlı yapıldığına dair delil bulunmadığına, İHA görüntülerine dayanarak yapılan saldırıda İHA görüntülerinden kişilerin sivil ya da terörist olduğunu ayırt etmenin mümkün olmadığına, operasyonu yapan askeri personeller arasında yetki ve sorumluluk açısından iki

başlılık olduğuna, operasyon yetkisinin kimde olduğuna dair net bir değerlendirme olmadığına, öldürülen sivillerin kaçakçılık yapması ve olay yerinin teröristlerin bulunduğu yerler olması nedeniyle saldırının gerçekleşmesinde etkili nedenler olduğuna” yer verilerek adeta sonuç kısmında failler aklanmış, ilgili yetkili ve sorumlular korunmuş ve katledilen siviller kriminalize edilerek neredeyse suçlanmıştır.

Yaklaşık 14 ay boyunca çalışan komisyon baştan itibaren iddia ettiği katliamı aydınlatma sorumluluğunu yerine getiremeyerek başarısız olmuştur. TBMM adına yürütülen komisyona, Genelkurmay Başkanlığı ve Milli İstihbarat Başkanlığı’ndan istenen belge ve bilgilerin tamamı getirilmemiş, katliamın sorumlusu olan kurumların beyanlarına dayalı, bağımsız ve tarafsız olmayan bir rapor hazırlanmıştır.

Roboski Katliamı’na ilişkin raporda;

- Harekâtı hangi otorite düzenledi?
- İnsansız hava aracı görüntülerini kim yorumladı ve son değerlendirme nerede yapıldı?
- Harekâta ilişkin spesifik istihbarat nereden ve kimden geldi?
- Spesifik istihbarat yoksa “hududumuza doğru bir hareketin tespit edilmesi üzerine hava kuvvetleri uçakları ile ateş altına alınması gerektiği değerlendirilmesi” ni hangi otorite yaptı?
- Vur emrini kim verdi?

sorularına kasten veya ihmalen cevap verilmemiş, etkili araştırma yapılmamış ve komisyon mağdurların adalet talebine değil faillerin aklanma çabasına hizmet ederek sonlanmıştır.

Roboski Katliamı’nın hukuki süreci de siyasi ve idari süreçler kadar hakikatlere ulaşmak ve adaleti tesis etmekten uzak yürütülmüş; fail ve sorumlu kişi/kurumlar hakkında açıkça cezasızlık politikası izlenmiştir.

İlk olarak Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı sorumlular hakkında yapılan suç duyurusuna 11 Haziran 2013’te “taksirle ölüme sebebiyet vermektten dolayı” “görevsizlik” kararı vererek dava dosyasını Genelkurmay Askeri Savcılığı’na göndermiş ve Ocak 2014’te “takipsizlik” kararı verilmiştir.

Roboski’de hayatını kaybedenlerin yakınları Temmuz 2014’te Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuru yapmıştır. Ancak mahkeme, başvuruda usuli eksiklikler olduğunu belirtmiş ve “eksikliğin süresinde giderilmemesi” gerekçesiyle başvuruyu 24 Şubat 2015’te usulden reddetmiştir. AYM’nin 34 kişinin yaşam hakkının ihlal edildiği ve insanlığa karşı suçlar sınıfına giren dosyada usulden red kararı vermesi, hukuki değil siyasi bir karar olduğunu göstermektedir.

AYM’nin red kararı ardından 281 kişi, 2016’da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurmuş ancak AİHM de iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle 17 Mayıs 2018’de başvuruyu reddetmiştir. Verilen red kararları ardından Roboskili Aileler “yeni delillerin ortaya çıkması gerekçesiyle hukuki süreci sürdürmeye devam etse de hukuki olarak hiçbir ilerleme sağlanamamıştır.

Tüm bu nedenlerle 34 sivilin hayatını kaybettiği Roboski Katliamı hakkında yukarıda bahsettiğimiz kasıtlı ve ihmalen gerçekleşen eksikliklerin tamamlanması, toplumsal adalet ve demokrasinin bir gereği olarak adaletin sağlanması, hakikatlerin ortaya çıkartılması, hayatını

kaybedenlerin aileleri ve yaralılar başta olmak üzere yurttaşların mağduriyetlerinin giderilmesi, kamu vicdanında açılan ve 12 yıldır açık kalan bu yaranın kapatılması amacıyla Meclis bünyesinde etkili, bağımsız ve tarafsız yöntemlerle işleyecek bir komisyon kurularak gerekli araştırma ve çalışmaların yapılmasını teklif ederim.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4			
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	